

byggaren.

A woman with blonde hair tied back, wearing a tan baseball cap with a red logo and a blue t-shirt with 'BG' and 'Göteborg' on it, is working at a workbench in a workshop. She is focused on her task, which involves using a tool on a piece of wood. The background shows wooden beams and other workshop equipment.

TIDNINGEN FÖR BYGGPROFFS
Nr 1-2 • 2009 • Pris: 55 kr

**VM i Göteborg
för unga byggare**
Sid 12-13

**ROT-en
till det goda**
Sid 8-11

**Värsta
jobbet**
Sid 26

Vi testar riktiga NY-heter
Sid 16-17

Nu även **ahlsell** som återförsäljare!

För drevning av fönster & dörrar!

**Expanderar
från 2 till 30 mm!
Ring för prover!**

ETA-08/0244

B1 - DIN4102

CC-Fönsterdrev består av finporig skumplast som pressats samman till en tjocklek av 2 mm. Remsan klipps av i lagom längd och träs in i spalten mellan karm och sidostycke. På 1-3 timmar expanderar remsan till sin fulla tjocklek på 30 mm. Remsan förblir elastisk och fönstret kan därmed efterjusteras utan problem.

CC-Fönsterdrev är helt miljöanpassat och alla dokument finns att hämta på www.3c.nu

3-C Production AB • Porsevägen 27-29 • S-311 32 Falkenberg • Tel: +46 (0)346-587 54
Fax: +46 (0)346-587 84 • E-mail: info@3c.nu • www.3c.nu

IBLAND BLIR MAN BÖNHÖRD...

..eftersom den till sist äntligen kom! Julklappen som Byggaren i sin ledare i december hett efterlyste då den särskilt gynnar de små byggföretagen.

Det handlar om ROT-avdraget som fungerar som en frälsarkrans i ett stormpiskat konjunkturhav för byggfirmor och hantverkare. En livlina för byggproffs vars huvudsakliga uppdragsgivare består av privatkunder med hus som ska underhållas och byggas till.

Det var i december som näringsminister Maud Olofsson berättade att regeringen skulle införa ett ROT-avdrag – dessutom permanent och inte som tidigare en tillfällig åtgärd under begränsad tid.

Och bråttom var det. Tre dagar efter presskonferensen trädde de nya bestämmelserna i kraft. Alla ROT-jobb som påbörjades från och med den 8 december berördes av den nya generösa skattesubventionen.

Reaktionen kom omedelbart. Plötsligt började telefonerna ringa igen hos byggarna. Intresset hos den breda allmänheten som äger hus och lägenheter är klart stort, nu när staten är villig att ge rejäla skattelättnader.

Bestämmelserna är så generösa att det borde slå undan fötterna på byggbranschens ljusskygga representanter. Den privatkund som i fortsättningen väljer att anlita svartjobbare är antingen okunnig om ROT-avdragets möjligheter eller rent ut sagt korkad!

Därför är det viktigt att du som byggproffs sätter dig in i reglerna.

Självklart gör du det främst för din egen del men också för att kunna berätta för dina okunniga eller felinformerade kunder vad ROT-avdraget betyder för just dem. Resultatet kanske bli att du får uppdraget direkt att bygga om köket eller bygga in altanen.

Men fortfarande är mycket oklart kring ROT-avdragets regler och hur de ska tolkas. Det framgår av artiklarna på sidorna 8-11 i detta nummer av Byggaren. Inte ens Skatteverket kan alla detaljer och man väntar på ett klargörande när lagtexten kommer under våren.

Till skillnad mot tidigare års ROT-avdrag kommer kundens skatteavdrag att upphöra i sommar. Från första juli är det i stället byggföretaget som får kräva pengar direkt av Skatteverket på den del av arbetskostnaden som kunden tidigare fick tillbaka i form av minskad skatt.

Här kan det uppstå stora bekymmer i efterhand om det visar sig att kunden redan in-tecknat hela maximibeloppet på 100 000 kronor. Och vad gäller egentligen om delägaren i ett hus saknar inkomster och därför inte betalar någon skatt?

Många frågetecken alltså. Som Byggaren lovar att försöka räta ut under våren. Så läs oss noga framöver. Det tjänar du på.

Peter Norrbohm

Innehåll

4 | KRIS KRÄVER KRAFTANSTRÄNGNING

Per Evertsson i Umeå deppar inte när telefonen tystnar. Då ger han sig ut på jobb jakt genom att ringa upp gamla kunder.

7 | FEM RÖSTER FRÅN VERKLIGHETEN

Premiär för Byggarens rundringning till byggföretag runt om i landet. Vi frågar om banker och kunder.

8 | ROT-AVDRAGET – EN SKÄNK FRÅN OVAN

I fjol införde regeringen med tre dagars varsel ett nytt permanent ROT-avdrag. Det möts av jubel och förvirring.

12 | PREMIÄR FÖR TÄVLING FÖR UNGA SNICKARE

På ScanBygg arrangerade Byggaren en kvalificerad tävling för gymnasieelever som utbildas till snickare. Det blev succé.

15 | FÖRSTA VERKTYGSTESTET AV RIKTIGA NYHETER

"Världens snabbaste" tving och fogsvansen som kan förses med tio sågblad, är verkliga nyheter som Testpanelen granskat.

19 | HALLÅ DÄR...

...Lars-Åke Johansson som får så mycket beröm för sin snabbhet. Kollegerna hamnar ohjälpligt på efterkälken.

20 | GARANTITIDENS LÄNGD BEROR PÅ KÖPAREN

Garantitiden på ett fönster varierar med upp till åtta år. Sten Folkesson förklarar varför.

22 | STORT & SMÅTT

Krokiga skruvar, fönster som står emot Gudrun och prisade slipskivor är outhärliga ting för den nyhetstörstande läsaren.

24 | POPULÄRT SKÅP FÖRDUBBLAR HJULDRIFTEN

Från drivning på två till fyra hjul uppdateras nu Caddyns senaste version. Allt för att vara kvar i toppen.

26 | VÄRSTA JOBBET

Tegeltaket verkade friskt. Ända tills David Bergström gick ut på det.

byggaren

ANSVARIG UTGIVARE OCH CHEFREDAKTÖR

LARS CYRUS 08-514 934 20
jalff@vtf.se

REDAKTÖR

PETER NORRBOHM 0708-299 702
info@byggaren.se

ANNONSCHEF

THOMAS AF KLEEN 070-673 99 22
thomas.afkleen@swipnet.se

ANNONSSÄLJARE

ELISABETH MONÖ PERSSON 070-553 11 63
elisabeth@vtf.se

REDAKTION

RÅSUNDAVÄGEN 166 SOLNA
08-514 934 20 FAX 08-514 934 29

POSTADRESS

BOX 2082, 169 02 SOLNA

FÖRLAG

FÖRLAGS AB VERKSTADSTIDNINGEN

OMSLAGSFOTO

PETER NORRBOHM
Emelie Regell var ensam tjej
när VM för framtidens husbyggare avgjordes
på ScanBygg i Göteborg

PRENUMERATION OCH ADRESSÄNDRING

08-514 934 21
info@byggaren.se

PRENUMERATIONSPRIS

300 KR EXKL MOMS FÖR ETT ÅR (SJU NR)

PRODUKTION, REPRO, LAYOUT OCH TRYCK

ÅLANDSTRYCKERIET

MEDARBERARE I DETTA NUMMER

CHRISTER ANDERSSON, LENA FIEBER,
STEN FOLKESSON, ANDERS MODIG,
STAFFAN MÖLLERBERG

Per Evertsson friar till gamla "kramgoa" kunder:

När telefonen tystnar måste DU börja ringa!

Genom att ringa gamla kunder och också söka smarta samarbeten med såväl kommunen som fönstersäljare har byggproffset Per Evertsson i Umeå goda förutsättningar att klara de svåra tiderna. Men så är han en rutinerad räv med lång erfarenhet av konjunktursvängningar.

KORTHUGGET

Namn: Per Evertsson

Företag: Pers Byggservice AB

Startår: 1989

Ort: Umeå

Antal anställda: 9

Årsomsättning: 14 miljoner kronor

Antal år i branschen: 28

Specialitet: Handikappanpassning av lokaler och bostäder samt fönsterbyten.

Citat: "Sök kunder som du vet är stadda vid kassa!"

Installation av rullstolsramper är en av Per Evertssons specialiteter som ofta görs på uppdrag av kommunen.

UMEÅBYGGAREN Per Evertsson började sin yrkesbana inom verkstadsindustrin. Men den karriären tog snabbt slut.

– Gillade verkligen inte att stå på verkstads-golvet. Kände mig som ett instängt djur!

Trots att det var drygt 25 år sedan Per Evertsson skolade om sig, minns han med tydlig avsky sitt tidigare yrkesval.

Efter en traditionell lärlingsperiod som följdes av 1,5 år som snickare för ett fastighetsbolag startade han det egna företaget Pers Byggservice. Tre år senare kom 1992 års kraftiga nedgång.

– Vi genomgick förra dippen genom att skära ner på personalen, jag behöll två anställda.

EFTER ETT PAR ÅR kunde det flexibla företaget - som gör allt från fasad till kök och badrum - växa igen. I somras hade företaget femton anställda inklusive sommararbetare. Under hösten 2008 har tyvärr två av de fast anställda fått gå vilket gör att personalstyrkan idag omfattar nio yrkesarbetare.

– Det jag har lärt mig av att ha genomgått kriser är att det gäller att vakna i tid och börja permittera. Det låter inte kul, men så är det.

Han började märka av det nya läget redan i april i fjol.

– Antalet samtal som rörde beställningar och jobbförfrågningar minskade kraftig, säger Per Evertsson och fastslår det faktum att om telefonen tystnar, så måste man ta ett eget initiativ och börja ringa själv.

– Jag ringer runt till gamla kunder. Det

finns många som har jobb som de skjuter upp, som de inte kommer sig för att boka.

Hans erfarenhet av kontaktsökandet är att det lönar sig.

– Det är faktiskt så att om man ringer bokar kunderna gärna in en. Men ring dem som du vet är stadd vid kassa. De gamla fastighetsägarna som har tillräckligt med pengar kan beställa några badrum, ett par fönster och så vidare utan att behöva ta lån.

En fördel med gamla kunder är att de vet vem du är, betonar Per Evertsson.

– Därmed kan de ge dig ett uppriktigt svar direkt.

Per Evertsson började sin yrkesbana inom verkstadsindustrin. Men den karriären blev kort. "Jag kände mig som ett instängt djur", berättar han.

Ibland kanske reaktionen inte blir den förväntade. Om det är en gammal kund som drar på ett svar så kanske de inte vill ha med dig att göra igen.

DETTA BEHÖVER ABSOLUT inte betyda att du har gjort ett dåligt jobb. Tvärtom, understryker Per Evertsson.

– Om du har gjort ett bra jobb tidigare men blir avvisad så kan det bero på personkemin.

– Den påverkar våra liv ända från dagis, vissa ungar bara slåss, andra kan leka med en penna. Vissa man träffar får man direkt kalla kårar av, andra får man förtroende och känner empati för och vill bara krama om, säger Per Evertsson.

HAN MENAR ATT det är odiskutabelt att priserna sjunker i sämre tider. Nu är det inte ovanligt att kunder får fem till sju anbud där de för något år sedan inte fick något anbud alls för att ingen hade tid.

– Om man i det läget inte har de vassaste priserna, är man borta ur bilden. Det kan handla om så lite som fem procent. Därför gäller det att se till att dina underleverantörer inte är för dyra, så att du inte tappar jobbet, säger Evertsson.

En stor del av framgången för Pers Byggservice kommer av hans två nischområden; handikappanpassning och fönsterbyten. Tillsammans utgör specialområdena idag cirka 40 procent av den totala årsomsättningen på 14 miljoner kronor.

Forts. nästa sida ->

Vissa kunder vill man bara krama, andra vill man helst hålla på armlängds avstånd. Om den senare känslan är ömsesidig är sannolikheten minimal för att få nya uppdrag hos den kunden. "Kramgoa" kunder, gärna med hygglig ekonomi, bäddar för sysselsättningen framöver, enligt Per Evertsson.

Några väl valda ord om Per Evertsson:

Kurt Forsman, Vännäs snickeriprodukter. Tillverkar och säljer fönster, har jobbat med Pers Byggservice i drygt fem år:

– Per är mån om att hålla det han lovat. Om han har sagt ett pris till kunden så står han för det, även om det kan bli bittert ibland. Tillsammans har vi ett bra samarbete

eftersom han har väldigt duktiga montörer och vi följer utvecklingen av fönster. På så vis kan vi fungera som fönsterkonsult åt Pers Byggservice, så att kunden får rätt prestanda genom produkter som finns listade för att få exempelvis energibidrag.

Britta Nordbrandt, Bostadsanpassningschef Umeå kommun. Anlitar på kommuninvånarens uppdrag ofta Pers Byggservice för att bygga om bostäder för personer med rörelsehinder:

Forts. från föregående sida

Handikappanpassningarna görs oftast åt kommunen. Det kan vara lampor, broar, ledstänger, badrum, dörrbreddningar, hissar, rullstolsförråd; allt du kan tänka dig som gör vardagen drägligare om du till exempel sitter i rullstol.

De flesta uppdragen inom detta område finns i det äldre fastighetsbeståndet.

– Med dagens byggnormer är så mycket handikappanpassat från början, säger Per Evertsson.

FÖR FEM ÅR SEDAN fick han ett uppdrag där 1 300 fönster skulle bytas under fyra månader, vilket ledde till dagens goda kontakt med fönstersäljaren Vännäs snickerier.

– Vi hjälps åt att få in nya uppdrag. Fönsterbyten är bra jobb. De är enkla, det är inte mycket tjafs. Du kommer in, byter fönster, sätter upp lister, persienner och beslag.

– Sedan är det klart. Du behöver inte jaga rätt på elektriker, målare eller andra underleverantörer som du måste se till kommer dit. Fönstren ger bra omsättning, men å andra sidan är fönster dyra att köpa in.

Många inom byggbranschen bävar inför alla signaler om att ekonomin går på lågvarv och att krisen fördjupas.

Men Per Evertsson är optimistisk.

– Jag är ovanligt nöjd för att gå in i en lågkonjunktur. En av de två som fick gå i höstas återvänder till mig i vår. Och med lite tur kan vi behålla honom.

PERS BYGGSERVICE har orderböckerna fulltecknade till maj 2009. Bland annat är 250 fönsterbyten och 90 dörrbyten inbokade. Och faktum är att företaget skulle kunna vara inbokat ännu längre fram.

Nyligen tackade han nej till ett projekt som var för stort och krångligt för oss.

– Man kan inte ta på sig för svåra uppdrag och tro att det löser sig. För det gör det inte, säger Per Evertsson som är mycket väl medveten om att det är extra viktigt att vårda sitt rykte i sämre tider.

Text & foto: Anders Modig

– Per underlättar för oss genom att vara vår enda kontaktperson. Han tar på sig samordningsansvaret när det gäller bland annat målare och elektriker. Och han är flexibel när vi behöver hjälp snabbt; han kan ställa upp på ovanliga arbetstider och har produkter som rullstolsvänliga metalltrösklar på lager. Då blir det ingen väntetid om vi behöver byta ut några trösklar för att någon ska kunna komma hem från sjukhuset.

5 röster från verkligheten

I krisens spår:

Tuffa kreditgivare och dåliga betalare

Två påståenden; Krisen i ekonomin har fått bankerna att skärpa kraven för krediter. Kunder som anlitar byggföretag håller hårt i pengarna och slirar allt mer på betalningarna.

Hur stämmer den bilden med din verklighet?

Johan Eliasson, Finsnickaren, Molkom:

– När krisen kom blev det lite av en masspsykos, och nog känns det som om bankerna blivit hårdare. Jag är med mina tre år som egen företagare ny ur bankens perspektiv. Så när jag lånade för att köpa firmabil, blev jag – trots att jag kunde visa orderingångar och tidigare fakturor – tvungen att ha en borgenär.

– Men med kunderna har jag aldrig någonsin haft problem. Kanske eftersom jag gör min research. När det är ett större uppdrag gör jag alltid en kreditupplysning, vilket jag informerar kunden om i förhand.

– Och på ett mindre ställe som i Karlstad är det lätt att "gräva tag i kunden". Jag vill ju inte hamna i läget att jobba för någon som inte kan betala, det blir en jättesmäll för en liten byggare.

Esbjörn Holm, Brottby Byggservice, Brottby:

– Det är klart hårdare på banksidan nu. Jag har tappat ett par större projekt på grund av att banken inte ställde upp med kortfristig finansiering. Det beror i och för sig också på att jag har en anmärkning som tillkom därför att en kund inte betalade i tid. Jag har varit inblandad i rättsfall på grund av att jag inte skrivit papper med återkommande kunder. Och har man inte papper så dömer de till kundernas förmån, även om de kommer med helt otroliga påståenden. Till exempel förlorade jag ett fall där en kund påstod att jag hade gett honom badrumsinredning för 38 000 kronor.

Urban Olsson, Olsson bygg och industriserivice, Uddevalla:

– Vi har inte hunnit märka någon större skillnad ännu, vi håller fortfarande på med sådant som var igång innan kraschen kom. Men det är svårt att säga hur det blir i år; telefonen har ju tystnat lite, det är till och med färre försäljare som ringer. Så vi får se vad som händer om någon månad.

– Vad gäller kunderna så är de inte värre än vad de brukar vara på att betala, vi har många fasta kunder. Några drar på betalningen; så har det alltid varit och så kommer det att förbli.

Niclas Lindén, C.A.N Bygg, Bjärred:

– Det är en jätteskillnad med bankerna. Just nu håller jag på och bygger lager och kontor åt mig själv, vilket jag började med just i växlingen mellan gott och ont i höstas. Men jag var tvungen att byta från Handelsbanken till Sparbanken för att få låna.

– Vad gäller kunderna så upplever jag ingen skillnad. Det brukar vara en av tio som drar på det.

– Ofta beror det på rent mänskliga skäl, att de varit på semester eller helt enkelt glömt bort. Efter påminnelse med brev följt av telefonsamtal brukar det alltid lösa sig.

Carina Naucclér, Naucclér's Byggservice AB, Nyhammar:

– Jag märker ingen skillnad, vare sig det gäller bankerna eller kundernas betalningsförmåga.

– Sedan har det ju varit lite nedgång innan jul vad det gäller arbetsmängden, men nu känns det som om det börjar droppa in jobb igen tack vare ROT-avdraget. Det kan betyda en hel del för branschen.

Vid telefonen: Anders Modig

För oss är alla detaljer viktiga.

Inte minst kvalitet, funktion, design, korrekt leverans och enkel montering. Väljer du Marbodal som köksleverantör kan du med gott samvete bocka av köket från din att göra-lista och fokusera på allt det andra. Välkommen till närmsta återförsäljare eller marbodal.se för mer information.

Marbodal®

”Evig” skatteavdrag guld värt för bygg- proffs

Nu har det gått tre månader sedan modellen med ROT-avdrag återinfördes i byggbranschen. Nytt är att avdraget är permanent och räknas ihop med avdraget för städtjänster i ett gemensamt avdrag för hushållstjänster, HUS-avdrag.

REGLERNA ÄR INTE klara ännu. Under våren lämnar regeringen en proposition om en ny lag till riksdagen.

Men redan nu gäller avdragen i byggsektorn. Alla byggare berörs som har gjort renoverings- och underhållsjobb i privata småhus och bostadsrätter från och med den åttonde december i fjol.

Typiska ROT-jobb är renovering av kök och badrum och byten av fönster i småhus.

Att privatkunder nu får göra skatteavdrag för upp till halva arbetskostnaden kan ge mer och längre jobb, hoppas man allmänt inom byggbranschen.

– Framför allt kommer fler husägare börja anlita hantverkare och svarta jobb omvandlas till vita, säger Fredrik Isaksson, chefsekonom på Sveriges Byggingdustrier.

*Fredrik Isaksson,
ROT-avdrags-
tillskyndare.*

Så privatmarknaden kommer att bli intressantare nu?

– Ja, den kommer att växa. Byggarna säger själva att telefonerna har börjat ringa mera. Men visst, fortfarande kommer det att vara svårare att arbeta mot privata kunder, eftersom de inte är lika professionella upphandlare som industrin.

DE JOBB SOM ökat tack vare tidigare års ROT-avdrag har varit om- och tillbyggnader av småhus, samt installation av bergvärme, enligt Fredrik Isaksson.

– Två miljarder kronor om året beräknas ha

ROTA VDRAG

förts över från den svarta till den vita sektorn, tillägger han.

Ska det inte längre löna sig att jobba svart?

– Det vet jag inte, det har väl aldrig lönat sig att jobba svart. Men nu när skillnaden krymper mellan svarta och vita jobb så bör det inte bli lika lockande. Förhoppningen är givetvis att privatkunderna inte längre ska efterfråga det.

Hur lågt måste en svartjobbare lägga sig om han ska kunna konkurrera med ROT-avdraget?

– Det är omöjligt att svara på. Ett arbetspris på 3 000 kronor sjunker till 1 500 kronor med ROT-avdraget. Då tycker inte jag att man kan sänka priset så mycket mer, säger Fredrik Isaksson.

Vad ska hantverkaren säga till den kund som vill betala svart?

– Visa vad priset blir med ROT-avdraget och säg att du inte kan utföra det billigare svart. Påpeka också att försäkringen enbart gäller vita jobb, vilket är en klar fördel för både byggare och kund.

Är det en nackdel att ROT-avdraget räknas ihop med avdraget för hushållsnära tjänster?

– Även om omfattningen blir mindre så kommer byggsektorn att dominera. Det var i alla fall vad som hände när Finland införde samma modell.

Tidigare ROT-avdrag har även gällt hyresrätter, men inte denna gång. Vad tycker du om det?

– Egentligen arbetar vi för att komma ifrån subventioner, eftersom de skadar byggbranschen. Men nu när läget är extra svårt har vi föreslagit regeringen att andra åtgärder införs för ombyggnationer av hyresbeståndet. Det skulle ge en snabb effekt i branschen. Vi får se om det kommer med i propositionen.

Text: Lena Fieber

– Det är fortfarande oklart om markarbeten ingår, säger Pia Blank Thörnroos på Skatteverket.

Efter första juli:

Kräv "ROT-försäkring"

Från i sommar tvingas byggföretagen skicka två krav på betalning för ROT-projekt, ett till villaägaren och ett till Skatteverket. Det kan stå företaget dyrt om kunden redan utnyttjat sin bidragskvot.

– En klar affärsrisk som också lagstiftaren medger, säger Pia Blank Thörnroos, rättslig expert på Skatteverket.

FRAM TILL I SOMMAR betalar kunden för hela jobbet och ansöker sedan om att få skatte-reduktion hos Skatteverket. Men på arbeten som kommer igång från och med första juli slipper privatkunden den myndighetskontakten.

I stället är det byggföretaget som ska kräva betalning från två håll; en faktura ställs till kunden på materialkostnaden samt halva kostnaden för arbetsinsatsen upp till takbeloppet 100 000 kronor per person. Den resterande summan för arbetet ska debiteras Skatteverket. I summorna ingår momsen.

– Inledningsvis måste byggföretaget eller hantverkaren skriva en pappersansökan till Skatteverket. Avsikten är att man från och med årsskiftet 09/10 ska kunna ansöka elektroniskt. Målet är att byggaren ska få sina pengar inom tio dagar, om inga kontroller behöver göras, berättar Pia Blank Thörnroos, rättslig expert vid Skatteverket.

ETT STORT PROBLEM är att byggföretaget inte vet om kunden redan har utnyttjat sin avdragsrätt. Då blir det inga skattepengar till företaget som måste gå tillbaka till kunden och kräva denne på beloppet. Sveriges Byggindustrier anser att Skatteverket borde kunna lämna ut sådana uppgifter i förväg till byggarna.

Men det går inte, understryker Pia Blank Thörnroos.

– Uppgifter om en person har fått preliminär skattereduktion under året eller inte är sekretessbelagda och dessa uppgifter kan därför inte lämnas ut till någon annan än den det berör, säger hon.

Detta innebär att en hantverkare inte har någon möjlighet att få veta om en person har fått preliminär skattereduktion.

– Dessutom så är de uppgifter som vi har ögonblicksbilder och säger inget om hur det ser ut den dag hantverkaren vill ha betalt.

Under alla omständigheter bör därför byggföretaget gardera sig genom att i uppgörelsen med villaägaren skriva in att den angivna arbetskostnaden gäller enbart under förutsättning att företaget får betalt av Skatteverket.

OM ETT JOBB pågår över ett årsskifte blir det plötsligt en ny period med maximalt avdrag.

– Fakturera för det arbete som är utfört när första året håller på att ta slut och börja om på en ny period året efter. Då kan husägaren få en större skattereduktion för jobbet.

Kunder kommer säkert att kräva att priset på materialet läggs på arbetet i så stor utsträckning som möjligt. I princip är det fel, enligt Pia Blank Thörnroos.

– Men i praktiken kommer vi ha små möjligheter till kontroller. Jag har redan sett annonser där målerier skriver att "Vi bjuder på färgen".

UPPTÄCKER myndigheterna att byggmaterial har "skänkts bort" kommer det att få konsekvenser för byggföretaget, däremot är det svårt att ha invändningar i fall där byggföretaget flyttar över den marginal på materialet som man normalt tar ut, till arbetet.

– Det är ju bara att lägga till motsvarande timmar eller höja timarvodet, säger hon.

Ansökningar om skatteavdrag för byggjobb har redan börjat komma in till Skatteverket, men dessa kan inte besvaras förrän lagtexten är klar i sommar.

– Nej, vi kan inte fatta några beslut, eftersom vi inte vet exakt vilka byggtjänster som ska omfattas, om till exempel även markarbeten och installationer ska ingå, säger Pia Blank Thörnroos.

– Men hyresrätter kommer inte att ingå.

Text: Lena Fieber, Peter Norrbohm

Forts. på nästa sida

Forts. från föregående sida

SÅ FUNGERAR AVDRAGET

● Det nya ROT-avdraget slås ihop med avdraget för hushållsnära tjänster till ett gemensamt HUS-avdrag. Kunden får dra av upp till halva arbetskostnaden från sin skatt vid köp av hushållstjänster samt reparation, underhåll eller om- och tillbyggnader av småhus eller bostadsrätter. Kostnaden måste vara på minst tusen kronor, men denna regel kanske försvinner i sommar.

● Avdraget görs för utfört och betalt arbete och är upp till 50 procent eller maximalt 50 000 kronor per husägare/bostadsrättsinnehavare och kalenderår. En villa eller bostadsrätt som ägs av två personer ger således ett skatteavdrag på max 100 000 kronor om den totala arbetskostnaden är 200 000 kronor.

● Momsen ska ingå i beräkningsunderlaget.

● Arbete som gjorts 8-31 december ingår i deklarationsåret 2009. Skattereduktionen medges tidigast 2010.

● Bostaden ska vara privatägd, men kunden behöver inte vara skriven på den adressen. Det innebär att avdraget gäller jobb i villa, fritidshus och bostadsrätt. I bostadsrätten ska arbetet bestå av inre underhåll som bostadsrättsinnehavaren svarar för själv enligt bostadsrättslagen.

● Avdraget gäller även för hus och lägenheter i utlandet, förutsatt att ägaren är skriven i Sverige.

● Senaste gången vi hade ROT-avdrag var 2004-2005. Dessförinnan infördes det tillfälligt under perioderna 1993-94 och 1996-1999.

HÄNDIGA GRANNAR

I sommar omfattas även privatpersoner utan f-skattsedel av ROT-avdraget. Det betyder att kunderna kan anlita en händig granne i stället. Finns det inte en risk att byggarna får privatpersoner som nya konkurrenter?

– Nej, denna marknad är begränsad. Den händige privatpersonen blir inget hot eftersom han rimligen inte kan ta på sig så många jobb. För då blir han näringsidkare och konkurrerar på samma skattemässiga villkor som andra byggare, svarar Staffan Renström, skattejurist vid Sveriges Byggindustrier.

Sundbergs Byggservice om ROT-avdraget: Ett riktigt klipp för branschen!

Svartbyggarna går mot svårare tider. Gör-det-självarna överlåter hemmasnickrandet på byggproffsen. Det blir två effekter av det nyinförda ROT-avdraget, tror Anders Sundberg som har egen byggfirma i Nynäshamn.

Helgen efter beskedet om att ROT-avdraget skulle införas, stod tre grannar i farstun, berättar Anders Sundberg. Två beställde jobb genast medan den tredje väntar till våren.

FREDAGEN DEN FEMTE december förra året avslöjar näringsminister Maud Olofsson i TV att regeringen beslutat införa ett permanent ROT-avdrag och det ska börja gälla direkt efter helgen! Det inslaget i TV missar snickaren Anders Sundberg.

Men redan dagen efter står en granne i farstun och säger: "Utspelet om ROT-avdraget var väl en bra idé, eller hur?"

– Det var bara att hålla god min och säga "javisst" utan att ha en susning, berättar Anders Sundberg och skrattar.

Samma helg kommer ytterligare två grannar och knackar på för att höra om de nya skattelättnaderna för ombyggnader. Av tre grannbesök blir det direkt två uppdrag. Byte av fönster och omläggning av ett källargolv.

Ingat av jobben hade kommit till stånd om inte staten lämnat bidrag, enligt Anders Sundberg.

DET VAR OCKSÅ väldigt bråttom. Grannarna trodde att ROT-avdraget bara omfattade renoveringar som körde igång före nyår.

Efter den första stora förvirring kring ROT-avdragets bestämmelser börjar det nu klarna hos en del privatkunder vad det hela rör sig om.

– Folk är medvetna om att bara arbetet omfattas och jag har fått känslan ibland att man gärna vill att allt ska läggas på arbetskostnaden, säger Anders Sundberg som sedan 1998 driver firman Sundbergs Byggservice utan anställda. I regel jobbar han i par med en annan ensamföretagare och de har inte känt av

den ekonomiska krisen. Några fler ROT-jobb har det hittills inte gett.

– Men lugn, beställningarna kommer under våren när sommarstugeägarna vaknar till och på allvar upptäcker vilka besparingar ROT-avdraget kan ge dem. Januari och februari är alltid lugna månader.

Han tror att de generösa bestämmelserna får många hemmabyggare att tänka i nya banor. Förutom de mest inbitna entusiasterna kommer gör-de-självarna att överlåta hantverket till proffsen när de händiga amatörerna räknar på kalkylen.

– De inser att de kan göra bättre nytta på annat håll.

ANDERS SUNDBERG har en bestämd uppfattning att inte alla hantverkare gillar de nya skattebidragen. Nämligen svartjobbarna.

– ROT-avdraget kommer att slå undan marknaden för dem, säger han och gör ett räkneexempel.

– En normal vit timdebitering ligger runt 425 kronor inklusive moms. Svartbyggarna brukar ta cirka 250 kronor i timmen. Med ROT-avdraget blir den faktiska timkostnaden för kunden bara 212 kronor. Och då har du kvitto och garantier.

– Även om jag känner till att det förekommer svarta timpriser på 150 kronor så krymper ju radikalt avståndet mellan vad en svartbyggare begär och vad timkostnaden blir för villaägaren när han utnyttjat ROT-avdraget.

Text: Peter Norrbohm

 — ROTAVDRAG —

Hela tjocka släkten kan få göra ROT-avdrag om var och en står som delägare till huset.

Skaffa mängdrabatt på ROT-projektet!

Ju fler delägare i villan, bostadsrätten eller fritidshuset, desto större skatteavdrag för renoveringen. Oavsett hur mycket var och en äger, har alla samma rätt att utnyttja ROT-avdraget maximalt.

TVÅ FRITIDSHUS bredvid varandra byggs om för 1,5 miljoner kronor vardera. Arbetskostnaden uppgår till en miljon kronor. Summorna inkluderar momsen.

I det ena fallet bidrar staten med 50 000 kronor via ROT-avdraget. Det andra huset kommer att belasta statskassan tiofalt, det vill säga med 500 000 kronor.

Skillnaden är att ena fastigheten har en enda ägare medan den andra har tio registrerade delägare. Varje delägare får ju under ett kalenderår göra 50 procents skatteavdrag på en arbetskostnad på högst 100 000 kronor inklusive moms.

– Det räcker om man är delägare för att få maximalt skatteavdrag – oberoende av hur stor andel man äger, förklarar Pia Blank Thörnroos på Skatteverket. Hon tillägger att det inte heller finns någon övre gräns för hur många delägare en fastighet ska ha för att omfattas av bestämmelserna för ROT-avdraget.

Har du låtit dina minderåriga barn kliva in som ägare i huset, har dessa samma rätt att göra avdrag för renoveringen eller ombyggnaden. Fast den möjligheten blir helt poänglös om inte barnen också är skattebetalare. Avdraget görs från den skatt var och en har att betala under året.

Eftersom avdragsrätten följer individen och inte fastigheten, kan en person som renoverar både sin villa och sin sommarstuga under ett år bara göra ett sammanlagt skatteavdrag på 50 000 kronor. Antar personen dessutom städhjälp och vill ha skatteavdrag för det, räknas det in i takbeloppet, då ROT-avdraget räknas samman med avdrag för hushållsnära tjänster under den gemensamma beteckningen HUS-avdrag.

Text: Peter Norrbohm

CELENIO NYHETER

by HARO

Athos Ferro

Papyrus Onyx

Distributör i Sverige:

WIWOOD
PROFFS PÅ SKIVOR - FÖR BYGGE & INDUSTRI

Vittsjö tel 0451 - 235 00 fax 0451 - 235 05
Stockholm 08 - 694 0470 08 - 644 3550

www.wiwoods.se

VM för framtidens husbyggare i Göteborg

Ingen barnlek att bygga lekstugor

På väg mot silvret. Victor Andersson och Joakim Ljunglide från Alingsås jobbar koncentrerat. Båda är övertygade om att deras deltagande i tävlingen ökar deras chanser att få jobb efter skolan.

Marcus Runeberg och Johan Sundheim från Aranäsgymnasiet i Kungsbacka vann den första kvalificerade yrkestävlingen för elever som utbildas till snickare – VM för framtidens husbyggare. VM står för Västsvenska Mästerskapet och blev en omedelbar succé och arrangören – tidningen Byggaren – planerar redan för nästa omgång.

FÖR FÖRSTA GÅNGEN arrangerades en kvalificerad yrkestävling för elever som går den populäraste linjen på gymnasiet byggprogram – den som utbildar snickare. Under tiden 20-23 januari fick sex tvåmannalag från fem gymnasieskolor slåss om placeringarna i Västsvenska Mästerskapet för framtidens husbyggare, med tidningen Byggaren som huvudarrangör.

Uppgiften var att under ScanBygg på Svenska Mässan i Göteborg bygga var sin lekstuga och få sitt yrkeskunnande bedömt av tre erfarna domare.

TEAMET FRÅN Aranäsgymnasiet i Kungsbacka blev tävlingens vinnare.

– Vi visste vi låg bra till men vågade inte ta ut någon seger i förskott, säger Johan

Sundheim och Marcus Runeberg, båda nöjda men trötta efter en hektisk vecka i mässans A-hall i Göteborg.

På andra plats kom Victor Andersson och Joakim Ljunglide från Alströmergymnasiet i Alingsås.

– Vi är jättenöjda fast ganska matta efter att ha satsat stenhårt. Det här är en bra merit för oss nu när vi ska börja söka jobb efter skolan, säger de båda silverpristagarna.

PÅ TREDJE PLATS återfanns startfältets enda tjej, Emelie Regell. Hon jobbade i par med Robin Bylin, båda från Bräcke gymnasiet i Göteborg. Hederspris gick till lagen från Kunskapskällan i Herrljunga, Bräcke gymnasiet andra lag och Nösnäsgymnasiet från Stenungsund.

Johan Stenseke från Kunskapskällan funderar över vilket sätt som är smidigast att klyva brädan. Med 24 elever på bygglinjen är gymnasiet i Herrljunga det minsta bland deltagande skolor.

"Jag har satt en trea på passningen av stammen. Håller du med?" undrar domaren Janne Hansson.

Noggrannhet är en dygd. Emelie Regell är en av få tjejer som går byggprogrammet på Bräcke gymnasiet i Göteborg. Hon var ensam tjej på tävlingen och har redan ordnat jobb efter skolan - trots tuffa tider.

– Äntligen får elever som utbildas till snickare, en egen tävling, säger en av domarna, Jan Hansson, som är lärare på Bräcke gymnasiet.

Proffsbyggaren Tommy Bergström, som testat verktyg i tidningen Byggaren, deltog också som domare. Han tycker att alla lagen har visat prov på ett mycket gott hantverk.

– Jag är uppriktigt överraskad och naturligtvis glad över att se att alla elever har kunnat prestera så bra resultat som de har gjort. De här lekstugorna håller en mycket hög kvalitet. Det imponerar.

TOMMY BERGSTRÖM vill understryka att en tävling av det här slaget hjälper till att förmedla en positiv bild av byggbranschen.

- Och det bidrar starkt till att höja branschens status, säger han.

Det rådde stundtals rejäl trängsel framför de sex tävlingsbåsen där lekstugorna växte fram under januariveckan. Bland besökarna fanns lärare och rektorer från andra landsändar och de undrade när en liknande tävling kunde ordnas för dem.

ÄVEN OM ambitionen är att så småningom arrangera ett yrkes-SM enligt samma upplägg som i Göteborg, är det inget bestämt. Fast ett nytt VM lär det bli.

– Räkna med att det blir en ny tävling under 2011 års ScanByggmässa, lovar Stefan Sundqvist, projektledare för ScanBygg som är en av medarrangörerna.

Text: Peter Norrbohm.

Foto: David Bergström, Peter Norrbohm

Glada vinnare av premiärtävlingen i Göteborg - Marcus Runeberg och Johan Sundheim samt deras lärare och coach Simon Johansson.

Nöjda andrapristagare - Victor Andersson och Joakim Ljungglide med sin coach Magnus Lindgren.

Nöjda tredjepristagare - Robin Bylin och Emelie Regell med coachen Per Gustavsson.

"Nja, jag tycker nog det lutar åt en fyra", svarar domarkollegan Tommy Bergström.

Stommen rest och taket är på plats. Nu ska David Andersson och Johnny Klintbilde från Nösnäs gymnasiet i Stenungsund ge sig i kast med nästa arbetsmoment - uppsättning av panelen.

Årets klokaste råd till dina kunder:

Byt fönster i hela huset och spara upp till **10 000:-***

**Detta bjuder vi på t o m 8 mars:
StormTite™ – försegling mot inträngade vind
och fukt. Aluminiumklädd utsida – överlägset
skydd av fönstrets trädetaljer.**

* Exemplet gäller 12 normalstora fönster (t ex 10 st AFH 11×13 och 2 st AFK 10×16) och en fönsterdörr. Erbjudandet gäller Elit Complete med utvändig aluminium och oavsett hur få eller många produkter du köper. Under kampanjen sparar du upp till 800 kronor per fönster och upp till 2.200 kronor per fönsterdörr, beroende på storlek. För en fönsterdörr av parmodell, blir besparingen ända upp till 3.500 kronor.

Elit

Nyhet: Det första kompletta fönstret

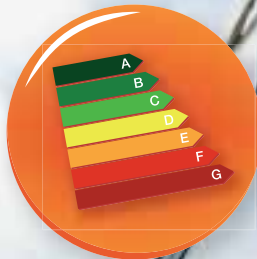
COMPLETE

Svenskt

Lättskött

Energimärkt

Miljöriktigt

Kvalitetsmärkt

Inbrottsförstärkt

Stormförstärkt

Kvalitetsmärkt

Impregnerat

Elitfönster a part of INWIDO

BÄST PÅ SIKT

Verktyg som utmanar gamla invanda grepp

Bahco får beröm av Byggarens testpiloter för principen med den tvådelade fogsvansen. Men nytänkandet har sitt pris. Också Stanleys enhandsmanövrerade snabbtving vinner testpiloternas gillande. Fast om den "är världens snabbaste" ligger utanför testpiloternas förmåga att avgöra.

BYGGARENS VERKTYGSTEST har genom åren följt ett väl beprövat mönster där ett antal likvärdiga modeller jämförs och rankas inbördes. I regel har det handlat om tre - fyra verktyg alternativt elmaskiner som vår panel av byggproffs använder i sitt dagliga jobb.

Den granskningen kommer Byggaren att fortsätta med. Överhandsfräsen från Bosch är ett exempel i denna långa tradition. Att den inte har några jämförelseobjekt i detta nummer av tidningen beror helt enkel på att modellen, av olyckliga omständigheter utanför redaktionens kontroll, inte kunde levereras i tid inför testet av tre överhandsfräsar, spikat till Byggarens novembernummer.

PÅ GRUND AV detta gjorde vi om konceptet. Det blev en duell mellan Festool och DeWalt. Den naturliga följden av att göra dygd av nödvändigheten är att nu presentera Bosch GMF 1400 CE som utmanaren.

Resultatet? Bosch lyckas inte rubba Festools vinnartitel. Däremot delar den andraplatsen med DeWalts överhandsfräs. Skillnaderna är ganska små, tycker testpiloterna. Någon lägger den snäppet före DeWalt, någon snäppet efter så sammantaget är de likvärdiga.

(Duellen kan du läsa på Byggarens nätplats, www.byggaren.se Gå in under rubriken "Byggaren testar...")

"UNIK OCH REVOLUTIONERANDE. Fantastisk, snabbast, vackrast, världsledande". Pressreaser om nya verktyg är ofta en språklig läsoplevelse där avsändaren till varje pris vill sälja in nyheten som något mer än vad det är. Ordens betydelse urholkas när det "unika" inskränks till att handla om en liten detaljförändring eller att rött ersatts med blått, för att uttrycka det kategoriskt.

Ibland kommer det däremot in releaser där superlativerna faktiskt tycks vara förankrade i verkligheten. Att det inte endast är en modifierad modell utan där det finns ett stort mått av nytänkande bakom produkten. Som i fallet med Bahcos tvådelade fogsvans och Stanleys fjädrande tving.

VAD TEORETISKT skolade redaktörer som fuskar i snickaryrket som gör-det-självare, tycker är en sak. Vad byggproffsen som ingår i testpanelen tycker en annan.

Och i de här fallen överensstämde uppfattningarna. Klart intressanta nyheter. Det kreativa tänkandet bakom såg och tving får många stjärnor av testpiloterna. Fast deras möjlighet att utröna huruvida snabbtvingen är "världens snabbaste" är dock mycket begränsad.

TILL SIST VILL vi uppmana alla våra läsare att komma med förslag på verktyg som gör skäl för namnet "nyhet" och som vi låter våra rutinerade testpiloter kritiskt pröva under verkliga förhållanden.

Sammanställning: Peter Norrbohm

VILKA VERKTYG OCH MASKINER
VILL DU ATT TESTPANELEN
SKA GRANSKA?

SKICKA FÖRSLAGET TILL
INFO@BYGGAREN.SE

SUGEN ATT LÄSA
GAMLA TESTRESULTAT?
GÅ IN PÅ WWW.BYGGAREN.SE
OCH KLICKA PÅ "BYGGAREN TESTAR".

... Testpanelen

• GREGER RAGNARSSON

Inmont Support AB
Trelleborg

Inriktning: Renovering, ombyggnad och tillbyggnad - ROT. Utsågs till Årets byggare 2007.

Testpilot: Började hösten 2008.

• ÅKE KRANTZ

Allerskog & Krantz Fastighets AB, Gustavsberg

Inriktning: Exklusiva byggprojekt. Utsågs till Årets byggare 2006 tillsammans med kompanjonen Ove Allerskog.

Testpilot: Började hösten 2008.

• RICHARD DROTTE

RCD Bygg & Inredning
Huddinge

Inriktning: Kök - och kontorsinredningar

Testpilot: Veteran, har testat verktyg sedan 2004.

• TOMMY BERGSTRÖM

Bergströms Bygg AB
Gnesta

Inriktning: Allroundbyggare med lång erfarenhet.

Testpilot: Veteran, har testat verktyg sedan 2004.

BYGGARENS VERKTYGSTEST

NY-HETEN

BAHCO ERGO HANDSÅG

Tvådelad såg med handtag och tio olika sågblad
Cirkapris: Handtag 200 kr ex moms. Sågblad: 200 kr/st ex moms

●●● GREGER RAGNARSSON:

PLUS: Ett fantastiskt bra handtag som är ergonomiskt perfekt. Det är också lätt att byta och växla sågblad.

MINUS: Nackdelen med det perfekta handtaget är att du måste ha med dig två versioner, ett för högerhänta och ett för vänsterhänta.

SAMMANFATTNING: Den absolut greppvänligaste sågen på marknaden. Klar fördel att man kan behålla handtaget och byta sågblad. Men jag tror att många snickare avskräcks av priset när det kan köpa en enkel fogsvans för en sjundedel av Bahcos pris. Långsiktigt är Bahco det bästa valet.

Nytänkande: ★★★★★ Funktion: ★★★★★
Ergonomi: ★★★★★ Kvalitet: ★★★★★
Prisvärd: ★★★★★ Varumärkets status: ★★★★★

●●● RICHARD DROTTE:

PLUS: En rätt "ball" grej. Den är genomtänkt och funktionell med ett handtag och flera typer av sågblad. Låsningen är distinkt.

MINUS: Handen sitter som gjuten runt handtaget när jag väl lyckats föra samman fingrarna om det. Så som jag är skapt är tydligen handtaget i minsta laget#. Bahco borde ta fram en väska för handtag och alla blad.

SAMMANFATTNING: Innovativ och praktisk. Fast priset är lite väl högt.

Nytänkande: ★★★★★ Funktion: ★★★★★
Ergonomi: ★★★★★ Kvalitet: ★★★★★
Prisvärd: ★★★★★ Varumärkets status: ★★★★★

●●● TOMMY BERGSTRÖM:

PLUS: Ett mycket bra och greppvänligt handtag. Klokt att Bahco har tänkt på de vänsterhänta med ett skräddarsytt handtag för dem. Lätt att byta sågblad och en klar fördel att bladen finns i flera versioner. Tyngden ger raka fina sågsnitt.

MINUS: Alla fördelar har sitt pris och för Bahcos del är det vikten. Sågen känns lite för tung. Bladen är teflonbehandlade och det är en nackdel på lite sikt när teflonen släpper. Då nyper det till direkt.

SAMMANFATTNING: Ett genomtänkt och väldigt bra komplement för en snickare. Ett handtag som passar till olika typer av sågblad är en elegant lösning. Men jag saknar en transportlåda. Så till priset. Det kan sammanfattas med "smakar det så kostar det..."

Nytänkande: ★★★★★ Funktion: ★★★★★
Ergonomi: ★★★★★ Kvalitet: ★★★★★
Prisvärd: ★★★★★ Varumärkets status: ★★★★★

●●● ÅKE KRANTZ:

PLUS: Handtaget ger ett stadigt grepp. Tack vare vingarna så är styvheten bra. Enkel låsanordning. Hävstången som låser klingan är lätt att komma åt. Kraftigt sågblad gör det enklare med precisionssågning.

MINUS: Dyr i förhållande till konventionella fogsvansar. Sedan räcker det inte med ett handtag om du jobbar ihop med en kollega som är vänsterhänt.

SAMMANFATTNING: Helt OK såg för personligt bruk. Risken är betydligt mindre att den drar snett jämfört med en såg med tunnare blad. Högsta poäng för Bahco för att ha tänkt i nya banor. Priset drar dock ned betyget.

Nytänkande: ★★★★★ Funktion: ★★★★★
Ergonomi: ★★★★★ Kvalitet: ★★★★★
Prisvärd: ★★★★★ Varumärkets status: ★★★★★

NY-HETEN

STANLEY FATMAX
AUTOTRIGGER

Enhandstving
Cirkapris: 298 kr ex moms

●●● GREGER RAGNARSSON:

PLUS: En djävulskt stark snabbtving, den nyper till ordentligt. Fjäderfunktionen gör den enkel att använda med en hand.

MINUS: Känns lite stor och klumpig, jag skulle föredra en mindre modell. Fast det tycks inte finnas, enligt den information som bifogades.

SAMMANFATTNING: En bra konstruktion som är stark och lättmanövrerad. Men handlar det om små rörelser är den som sagt lite stor.

Nytänkande: ★★★★★ Funktion: ★★★★★
Ergonomi: ★★★★★ Kvalitet: ★★★★★
Prisvärd: ★★★★★ Varumärkets status: ★★★★★

●●● RICHARD DROTTE:

PLUS: En mycket bra enhandstving med en kraftig och praktisk fjäderfunktion.

MINUS: Kanske är jag för stark i nypan. Eller så fick jag ett måndagsex. Efter ett par-tre gånger gick nämligen spännhandtaget sönder. Lite trög knapp för att frigöra greppet.

SAMMANFATTNING: Efter att det första exemplaret gått sönder fick jag en ny tving. Och den har hållit

Nytänkande: ★★★★★ Funktion: ★★★★★
Ergonomi: ★★★★★ Kvalitet: ★★★★★
Prisvärd: ★★★★★ Varumärkets status: ★★★★★

●●● TOMMY BERGSTRÖM:

PLUS: Som enhandstving gör den verkligen skäl för namnet. Den är perfekt att arbeta med. Nypkraften är stenhård som släpper lätt när den ska frigöras.

MINUS: Det enda negativa som jag kan komma på är att gummitassarna på gripkäften lossnar alltför lätt. Nu studsar dom ibland iväg. Borde vara enkelt att ge dem ett bättre fäste.

SAMMANFATTNING: I firman jobbar vi med andra tvingar men den här har det i särklass starkaste greppet. Särskilt lämplig att använda vid exempelvis köksmonteringar. En fullträff vad gäller att utveckla en produkt.

Nytänkande: ★★★★★ Funktion: ★★★★★
Ergonomi: ★★★★★ Kvalitet: ★★★★★
Prisvärd: ★★★★★ Varumärkets status: ★★★★★

●●● ÅKE KRANTZ:

PLUS: Enkel att hantera med en hand tack vare fjädringen. Lätt att jobba med.

MINUS: Spännhandtaget känns lite väl plastigt. Det är inte så enkelt att få tvingen att släppa greppet om man spänt den för hårt. Lite dyr.

SAMMANFATTNING: Ett bra verktyg som fyller sin funktion.

Nytänkande: ★★★★★ Funktion: ★★★★★
Ergonomi: ★★★★★ Kvalitet: ★★★★★
Prisvärd: ★★★★★ Varumärkets status: ★★★★★

Forts. från föregående sida

UT-MANAREN

BOSCH GMF 1400 CE ÖVERHANDSFRÄS

Cirkapris: Maskin: 3 895 kr ex moms
Skena: 495 kr ex moms
Jämförs med DeWalt och Festool som testades i Duellen i nr 5/08.

●●● GREGER RAGNARSSON:

PLUS: Det är en hyggligt bra överhandsfräs, snäppet bättre än DeWalt som vi testade i höstas. Motordelen är flyttbar, en fördel för den som vill montera den på ett bord och ha den som produktionsfräs.

MINUS: Handtaget kändes inte bekvämt men det är säkert en fråga om tillvänjning.

SAMMANFATTNING: För hemmasnickaren är det här en robust och bra maskin som man får till ett konkurrenskraftigt pris.

Funktion: ★★★★★

Ergonomi: ★★★

Kvalitet: ★★★

Prisvärd: ★★★★★

Varumärkets status: ★★★

●●● RICHARD DROTTE:

PLUS: Rejäl konstruktion och lättkörd med skena. Jag har testat en gummimatta från Bosch som saknades när testmaskinen levererades. Mattan lägger du under det som ska fräsas och då sitter det som fastlimmat. Suveränt i all sin enkelhet.

MINUS: När du faller ned överhandsfräsen trycker du in en knapp på handtaget. Släpper du den under fräsningen måste du trycka in den igen så att maskinen fjädrar upp i viloläge. En nackdel, tycker jag. Borde ske automatiskt. Transportlådan är stor men opraktisk då allt är formgjutet, något som gör det knöligt att få in alla grejer.

SAMMANFATTNING: En helt OK maskin för byggproffs men min känsla är att den bäst lämpar sig på ett snickeri med tanke på fräsens olika funktioner. Bosch sätter jag jämsides med DeWalt.

Funktion: ★★★★★

Ergonomi: ★★★★★

Kvalitet: ★★★★★

Prisvärd: ★★★★★

Varumärkets status: ★★★★★

●●● TOMMY BERGSTRÖM:

PLUS: En robust och bra maskin och fattas bara annat med tanke på att Bosch är en pålitlig leverantör av eldrivna byggmaskiner. Den är lätt att arbeta med. Gott om tillbehör. Ovanligt låg ljudnivå.

MINUS: Lite väl långa stänger till anhållet. Fördelen med många tillbehör blir en nackdel när det inte finns en särskild låda att förvara dem i. De får ju inte plats i maskinens transportlåda. Det saknades ett par skruvar till anhållet.

SAMMANFATTNING: En arbetsduglig modell som har en given proffs-status. Jämfört med överhandsfräsarna som vi testade i höstas – Festool och DeWalt – kommer Bosch-modellen klart efter den förra och snäppet efter den senare.

Funktion: ★★★★★

Ergonomi: ★★★

Kvalitet: ★★★★★

Prisvärd: ★★★

Varumärkets status: ★★★★★

●●● ÅKE KRANTZ:

PLUS: Ett skönt handtag. Det sitter också på bekvämt avstånd från arbetsstycket vilket gör att du får bra styrning vid kopierfräs. Enkelt att byta anhåll mellan instick och kopierfräs.

MINUS: Inställningen släpper lite väl lätt. Och var finns dammsugarmunstycket? Tycker också att det är för mycket lösa delar men det lär man sig säkert att hantera efter att man vant sig vid fräsen.

SAMMANFATTNING: Lite för mycket på minussidan för att Boschen ska få bra betyg. Däremot är den ergonomiskt en vettig maskin.

Funktion: ★★

Ergonomi: ★★★★★

Kvalitet: ★★

Prisvärd: ★★

Varumärkets status: ★★

Mät snabbt & exakt med Leica

Leica DISTO™ D2 klarar max- och mintracking, löpande mätning, plus och minus, yta- och volymbereäkning samt Pythagoras.

Leica LINO™ L2 projicerar millimeterexakta, lodräta och vågräta linjer helt automatiskt. Följ bara de röda linjerna, så blir det rätt direkt!

Finns hos välsorterade bygg-, järn- och färghandlare.

www.leica-geosystems.se

- when it has to be right

Leica
Geosystems

Gör som jag!

Slå huvudet på spiken och läs Byggaren.

Byggbranschens enda tidning som är skraddarsydd för oss småföretagare.

David Bergström, Gnesta

Visst vill jag slå huvudet på spiken och prenumerera på Byggaren ett helt år (7 nr) för bara 300 kronor ex. moms.

Som dessutom är avdragsgilla!

Klipp ut eller kopiera talongen och lägg i ett kuvert som du skriver: "Byggaren, Frisvar, 20345247, 169 20 Solna". Då slipper du frimärke.

Namn:

Företag:

Adress:

Postadress:

Tel:

Mail:

Du kan också beställa en prenumeration på www.byggaren.se

Hallå där...

...Lars-Åke Johansson i Hol som får beröm så in i vassen.

Du har nominerats till "Årets Byggare" med så många och fina ord att det nästan är rörande.

- Jaså? Det var väldigt!

"Lars-Åke är helt otrolig att köra på i ett sådant tempo att normala snickare ser ut att gå i slow motion. Han har gjort detta i 40 år och är fortfarande den bästa snickare jag har sett". Så låter det.

-Ha, ha. Det måste vara Mathias Persson som har sagt det. Det är en rolig en.

Vem är han?

-Han är vd och delägare till Perssons Byggcentrum i Alingsås där jag köper allt jag behöver. Jag har handlat där i 32 år, och har aldrig provat andra ställen. Det tar bara tid.

Mathias påstår att du jobbar så himla fort, men eftersom du alltid tar betalt per timme och aldrig lämnar anbud, kan du väl ta det lite lugnt?

-Nja, det är väl kvar sedan den tiden jag jobbade på ackord. Jag har fortfarande det tempot. Samtidigt är jag mycket noga med att ta riktiga raster och äta rätt. Varje morgon klockan nio äter jag varm frukost. Det är jag väldigt noga med. Riktiga raster och riktig mat är viktigt om man ska orka med jobbet och hålla sig i form.

Hur ser din snickarkarriär ut?

-Jag är 60 år i dag och har varit snickare sedan jag gick ut den nioåriga enhetsskolan.

Först var du anställd och sedan startade du eget.

-Jag jobbade som anställd till 1976 då jag startade LÅ-Bygg och där har jag i dag två anställda.

Hur har det sett ut på arbetsfronten genom åren?

-Jag har alltid haft att göra, och har inte stämplat en enda dag i mitt liv.

Men nu då när allt är i botten. Har du att göra ändå?

-Fullt upp. Det finns alltid jobb.

Vad är då ditt recept när alla andra får dra ner?

-Det är att jobba in ett antal fasta kunder och företag. Jag märker ingen nedgång utan har fullt hela året ut. Jag får faktiskt tacka nej till en del.

Ändå lämnar du aldrig anbud utan går runt på en stadig timpenning av 330 kronor plus moms. Folk måste lita på dig?

-Antagligen är det så. Man har väl förtroende för mig.

En intressant sak är att du själv lärde dig CAD-ritning på "gamla dar".

-Jag har alltid tyckt om att rita. Så fick jag se hur förnämligt det var att rita med dator, så jag skickade efter en dator och satt där som ett fån. Jag kunde ju ingenting och allt var på engelska, och det kunde jag inte heller. Men jag fick lite hjälp att komma igång och sedan kunde jag klura ut allt efter hand, så i dag använder jag CAD mycket i mitt arbete. Det är förnämligt.

Hur ser din familjesituation ut?

-Jag har fru, tre egna barn och tre fosterbarn. Till det kommer tio barnbarn. Eftersom alla mina tre döttrar har egna hus blir det ju att man måste ställa upp och jobba lite även hos dem.

Men du jobbar ute i en egen verkstad också?

-Ja, jag har ett litet snickeri där jag tillverkar olika pryglar, köksluckor och liknande. Tidigare gjorde jag och min fru julsaker som vi sålde på olika marknader runt om, men det har vi slutat med.

Fritiden?

-Jag har varit ordförande i två olika idrottsföreningar och jobbat en del med motocross. I dag består fritiden av att vi åker till Hökensås där vi har en husvagn uppställd. Där fiskar vi och kopplar av. Det är härligt.

Har du någon i familjen som så småningom ska ta över ditt företag?

-Nej, det verkar inte så, utan det får nog bli Anders, en av mina anställda. Han har jobbat hos mig i 30 år och aldrig varit någon annanstans. Han är mycket skicklig, och det är han som får gå in när det blir lite "pill". Han får ta över.

"Pill" låter som när det har kört ihop sig.

Har du gjort fel någon gång?

-Det har väl hänt. Man måste ju bjuda andra på lite skoj!

Vid telefonen: Staffan Möllerberg

ALLT UTOM STANDARD ÄR STANDARD FÖR OSS.

Vår tillverkning är skäddarsydd för göra specialanpassade fönster och fönsterdörrar. Oavsett om ditt objekt är ett sekelskifteshus eller ett modernare så kan du få fönster som passar in optimalt. Vårt flexibla och effektiva arbetsätt gör att ett specialanpassat fönster inte behöver kosta mer än ett vanligt.

Wimmerby
Fönstersnickerier
Wf

Vill du veta mer så gå in på vår hemsida eller ring oss. 0492-136 10, www.wimmerby.se

Flexibla garantiregler:

Systemet är ruttet!

Verandan som du byggde åt en kund för nio år sedan, börjar ruttna. Vem bär ansvaret för materialet? Antingen du eller kunden, beroende på vem som köpt in virket. Leverantören eller tillverkaren går däremot alltid fri efter tre år.

”Vägra montera material som du misstänker inte håller måttet”, råder Sten Folkesson i den här artikeln. Han varnar särskilt för att använda nya känsliga träslag. Något som har blivit en modefluga.

Reklamationer och garantier ser olika ut beroende på vem som gör affärer med vem. Varje gång en villaägare köper material för att bygga om huset är han konsument och har konsumentköplagen i ryggen. Vill han klaga på materialet har han en reklamationsrätt på maximalt tre år. Anlitat han en hantverkare för att montera materialet får kunden tio år på själva monteringsjobbet, enligt konsumenttjänstlagen.

Om däremot villaägaren beställer både material och arbete av hantverkaren eller byggföretaget, ger konsumenttjänstlagen honom rätt till tio års reklamationsrätt på både arbete och material. Ett mycket starkt argument för att du som byggproffs ska övertyga villaägaren att köpa både montering och material av dig. Då får han ju tio års reklamationsrätt och betydligt längre tid på sig att upptäcka dolda fel.

VARFÖR SÅ RÄDDA FÖR ATT LÄMNA ETT PAKET?

Fast när jag talar med hantverkare är det inte många som vågar argumentera på det sättet. Varför då? Jo, tilliten till materialets kvalitet är för låg och privatkunderna har blivit mer kritiska, gnälliga och petiga, tycker byggarna.

I grund och botten ska vi väl aldrig leverera varor till en villa som vi inte tror ska hålla dessa tio år.

Problemet vore inte lika uttalat om tillverkare och leverantörer av byggmaterial också omfattades av tioårsregeln. Men så är det inte. För som byggproffs ska du alltid förvissa dig om att ha en pålitlig och trygg leverantör. Som företagare har du bara högst två år på dig att reklamera materialet hos leverantören, enligt köplagen. Trots att du måste lämna tio års reklamationsrätt till dina privatkunder.

FÖNSTER ÄR VÄL ALLTID ETT FÖNSTER

Jag har aldrig tyckt om att vissa varor som vi köper för mycket lång tids användning i en fastighet har olika reklamationsstider, beroende på inköpsförhållandet. Två år enligt köplagen, tre år enligt konsumentköplagen och hela tio år enligt konsumenttjänstlagen. Det är konstigt, tycker jag. Fönster är väl ett fönster, oavsett vem som köper det.

Just nu är det nya träslag som liknar teak och mahogny, arkitekternas favoriter. Träslag som Kumaro och Sibirisk lärk. De används som trädäck och utepaneler. Dyrt, vackert på bild och det står sig bra till

**En patron till fogning,
limning och tätning.
Tänk kvalitet, miljö
och ekonomi.**

Tlf 031-135490
www.novatech.nu

11 000 kan inte ha fel!

De läser varje nummer av **Byggaren**.

Prenumerera du också för bara
300 kr ex moms för 7 nummer.

www.byggaren.se

byggaren

de blonda husfärger som allt fler husägare väljer. Det är det material som vi i branschen just nu har störst besvär med. Modeträslagen håller inte mer än möjligtvis de tre åren, därefter börjar de se minst sagt förskräckliga ut.

Mitt råd är att du som byggproffs inte reservationslöst tar på dig ett sådant uppdrag om kunden begär det. Men vågar du avvisa de nya känsliga trädslagen? Säg till din kund att "det materialet monterar jag inte om du inte skriver på en förbindelse att du gör det på eget ansvar, för jag bedömer det som undermåligt och avvisar lämpligheten att använda det utomhus".

SPÅREN EFTER TAKEN FÖRSKRÄCKER

Med införandet av det nya ROT-avdraget kommer sannolikt fler husägare att falla för de vackra bilderna på snygga trädäck i mahognystil. Men spåren förskräcker. Förra gången som ROT-avdragen infördes passade många husägare att lägga om taken. 1 000-tals köpare valde plåttak. Än idag kan vi se hur färgen lossnar på taken. De husägare som köpt själva fick ingen ersättning, de som köpt både plåt och montage av en byggare eller hantverkare fick rätt till ersättning.

Hur varumärkesägaren löste detta, tål inte dagsljus.

Sten Folkesson
Förbundsjurist
Bygg- och Järnhandlareförbundet.

Fråga Sten!

Det gör du på
info@byggaren.se
Skriv "Fråga Sten" i mailet.

HEJ BYGGAREN

Jag har försökt sätta mig in i de nya reglerna som rör de nya ROT-avdraget. Om jag fattat det hela rätt så får husägaren göra avdrag även om han bygger till sitt hus. Ingår i så fall grundarbetet? Och hur är det om han bygger ett helt nytt hus?

"Nyfiken snickare i Huddinge"

SVAR DIREKT:

- En tillbyggnad omfattas av reglerna. När det gäller nybyggnad framgår det av promemorian att det inte ger rätt till skattereduktion. Och det gäller både bostadshus och komplementhus. Beträffande en tillbyggnad så borde även arbetskostnad för markarbeten kunna ge rätt till reduktion om de är en förutsättning för tillbyggnaden.

- När det gäller markarbeten är det dock oklart i dagsläget var man drar gränsen. Skatteverket har begärt att lagstiftaren förtydligar vilka arbeten som ska ingå. Dessutom har vi påpekat att kostnaden för markarbeten till stor del avser maskinkostnader och att det därför är önskvärt att man förtydligar vilka kostnader man har rätt till reduktion för.

*Pia Blank Thörnroos
Rättslig expert
Skatteverket*

HEJ BYGGAREN.

Det talas alltid om att trävaror från Norrland håller en högre kvalitet än virke som kommer från södra Sverige. Stämmer det?

Bygg-Ivar

SVAR DIREKT:

- Det beror på vad träråvaran ska användas till. Exempelvis takstolar ska helst tillverkas av trä som hämtats ur de sydsvenska skogarna. Det virket har bättre böjdraghållfasthet, det är med andra ord mer böjligt utan att det äventyrar den ursprungliga formen. Däremot är snickerier och ytterpanel exempel på där Norrlandsträ är att föredra. Skillnaderna i egenskaper beror på årsringarnas storlek.

*Tony Ringdahl
platsansvarig
Takstolar Derome Träteknik i Mjölby*

Frågvisa läsare kan få Svar Direkt i byggaren. Du kan antingen skicka ett mail eller ett vanligt brev. Det är också OK att slå en signal till redaktionen.

På dessa vägar når du oss:

info@byggaren.se

Tidningen Byggaren, Box 2082, 169 02 Solna
0708-299 702

Är redaktören själv svaret skyldigt skickas frågan med varm hand vidare till lämplig sakkunnig person.

FOTRIKTIG TVINGFRI ARBETSBOCK

Använd foten på Bahcos nya arbetsbock så håller du fast arbetsstycket utan att behöva några tvingar eller skruvar. Genom att sätta ned foten på nedre trappsteget låses exempelvis geringslådan i gripkäftarna. När sågningen är klar är det bara att kliva av steget. Arbetsbocken, som fått beteckningen GC600, väger 11,6 kilo och består av två rörliga delar som viks ut och ihop efter behag. Den kan köras som en skottkärra då bocken har två hjul.

STOPPAR FÖR EN DUBBEL GUDRUN

Bevare oss för en ny Gudrun! Men skulle en storm med samma styrka dra in över landet kommer åtminstone Elitfönsters nya modell Elit Complete stå pall för trycket. Och inte nog med det, enligt tillverkaren är Complete förstärkt med konstruktionen StormTite och klarar upp till 1 200 pascal. Vilket motsvarar en stormstyrka som är nästan två gånger större än Gudrun. Men då kanske huset å andra sidan har blåst bort. Complete ska också bättre stå emot anstormning från inbrottstjuvar och är förstärkt enligt brittisk standard. Fönstret lär vara en i sammanhanget mycket liten energitjuv och som ett bevis för detta är det miljömärkt med Svanen.

SLADDLÖSA SÅGAR FÖR PROFFSEN

Den nya cirkelsågen och dito tigersågen från Bosch har mycket gemensamt. De är sladdlösa och drivs av 18 volts litiumjonbatterier och vänder sig till proffsbyggarna. Cirkelsågen GKS 18V-Li har en sågklinga på 165 millimeter och väger 4,1 kilo. Tigersågen GSA 18V-Li har en maximal kapplängd på 250 millimeter och kan köras i två hastigheter, anpassade till trä respektive metall. Vikten är 3,4 kilo.

”KROKIG” SKRUV MED NY YTA

Grabbers trallskruvar TU och TUX har fått ny grafitgrå ytbehandling men inte främst för färgens skull utan för att den ska stå emot tidens tand bättre. TU är en traditionell skruv för montering med kryssbits medan TUX (se bilden) monteras med torx. Dessutom har TUX-skruven en något böjd spets för att den snabbare får fäste i virket. Modellen har även en utfräsning vilket ska förhindra att träet spricker när skruven snabbt dras på plats.

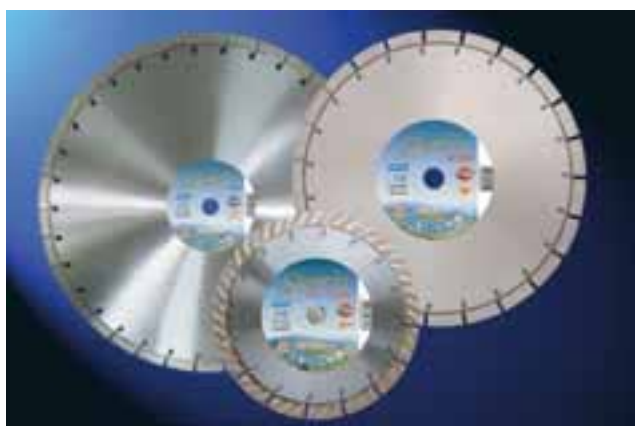
STORT & SMÅTT

**ARMERAD KORG FÖR VILLAN
OCH PLATT FORM FÖR STOLPEN**

Jobbet går snabbare och arbetsmomentet blir mindre betungande. Med de argumenten marknadsför Arne Thuresson vårens två nyheter; Villakorg och Innoform Gjutark.

Villakorgen är en färdig sammansvetsad konstruktion av armeringsjärn och byglar. Ska användas vid armering av husgrunder där normalt det arbetet görs på plats av lösa järn och byglar. Byggaren Mattias Österskog på Österskogs Bygg är imponerad över tidsbesparingen. "Jag monterade 54 löpmeter votarmering på 20 minuter", säger han i ett pressmeddelande.

Innoform Gjutark är tänkt att utmana traditionella formar i trä och papp för gjutning av stolpfundament. Arken består av lamminerat nät vilket gör de enkel att kapa och forma till rullar.

TYST KAPNING PRISAS I GÖTEBORG

Att kunna kapa och såga under största möjliga tystnad har gjort starkt intryck på juryn som ansvarar för det årliga Arbetsmiljöpriset. 2009 års pris, som delades ut på ScanBygg i Göteborg, förärades Nortons diamantkapklingor av modell Silencio. Det höga och vinande ljudet som normalt uppstår vid kapning och sågning, dämpas av klingornas speciella sandwichkonstruktion. Ljudnivån uppges maximalt minska med 15 decibel vid den mest störande frekvensen. Bakom Arbetsmiljöpriset står bland annat Sveriges Byggindustrier och Svenska Byggbranschens Utvecklingsfond.

ÄNNU EN RÖD KOMBIHAMMARE

TE-familjen av Hiltis kombihammare har fått tillökning. Det är TE 60 som storleksmässigt placerar sig som god tvåa efter TE 80. Båda modellerna har bokstavskombinationerna ATC/AVR där ATC står för snabbstopp – "på bråkdelen av en sekund" - om borren fastnar. AVR är ett system med frikopplat handtag och motvikter, som uppges reducera vibrationerna med upp till 66 procent. TE 60 har en elmotor på 1 200 watt och är anpassad för borrar och både betong och trä.

Santex fasadpartier finns både som skjutdörrar och vikdörrar. Med enkel montering och smacker design blir det ett nöje att montera våra partier.

Rum för ett nytt liv

www.santex.se

Caddy 4MOTION säljs i den korta skåpstorleken och med ett motoralternativ, den väl beprövade 105 hästars 1.9-Litersdieseln. En trevlig bekantskap.

VW Caddy 4MOTION

Storsäljare piffas upp med ny drift

Bästsäljaren VW Caddy har åter uppdaterats. Nu med fyrhjulsdraft i form av fjärde generationens Haldex, elektroniskt stabiliseringsprogram och partikelfilter. Bilen har hög framkomlighet på alla underlag. Och som förare har man egentligen ingenting att klaga på - förutom ljudnivån. Den var oacceptabelt hög i den bil som vi provkörde.

FYRHJULSDRIFT är den senaste av VW:s uppdateringar för att bibehålla intresset för Caddy, Sveriges i särklass mest köpta transportbil, vilken bygger på en gemensam bottenplatta med VW Golf och VW Touran förutom en stel bakaxel i stället för personbilarnas individuella version. Fjärde generationens fyrhjulsdraft kommer, liksom i övriga VW-bilar med tvärställda motorer, från svenska Haldex.

CADDY KOM 2004 som Skåp och Kombi med två bensen- och tre dieselmotorer, vilka också kompletterats. 2006 förnyades Caddy med marknadens bästa växlingsautomatik, DSG-växellådan. Caddy fick även bensen/gasdrift och kom inför 2008 i en förlängd Maxi-version.

Konverteringen till 4WD innebär en kardanaxel och modifiering av den stela bakaxeln vilken har samma markfrigång som tidigare men där karossen bak höjts med 3,3 centimeter för att ge plats för slutväxeln. Dessutom har bilen ett nytt avgassystem som passar till den nya axeln, en ny bränsletank

samt förstärkta längsgående balkar bak.

Caddy 4MOTION säljs enbart med den fyrcylindriga turbodieseln på 1.9 liter och 105 hästkrafter. Motorn har partikelfilter som standard i 4MOTION och en väl fungerande sexväxlad låda med hill-hold-assistent. Antisladd är standard.

Jag gillar inte de moderiktigt lackade stötfångarna på Byggarens testexemplar, men det finns avbärarlistor på sidorna mot parkeringskador. Bra strålkastare, men spolning är tyvärr tillval. Bra bakljusarrangemang med högt placerad bromsljus.

FÖRARSTOLEN har en hård sittdyna och jag uppskattar bilens standardtygklädsel men ogillar den hala men lätt avtorkbara skinnklädseln i vår tillvalsutrustade provbil. Skjutmånen räcker utom för de mest storvuxna. I tillvalet ingår en höjbar stol vilket ger bra inställningsmöjligheter i kombination med den åt två håll justerbara ratten. Steglös ryggstödsjustering.

Bältena har i höjdled justerbara övre fästen

samt bältessträckare. Förarkrockkudde är standard, övriga är tillval.

Instrumenten är överskådliga och reglage och manövertangenter är välplacerade. Lättmanövrerad golvväxelspak. Värmen/ventilationen med pollenfilter fungerar tillfredsställande, men fläkten är bullrig på högsta läget. Tillsatsvärme är standard.

FÖRVARING I HYTTEN består av fack i frambörrarna, en öppning på handskfackets plats, flera mindre fack, en hylla i taket och ett utrymme under lastgolvet bakom mellanväggen. Jag saknar dock ett "skrivbord".

Sikten är hyfsad framåt och åt sidorna även om A-stolparna skymmer. Stora backspeglar. Mellanväggens två rutor ger en viss genomsikt. Torkarna borde gå några centimeter längre ut i vänsterkant. Irriterande speglingar i vindrutan från förvaringsfacken på panelen.

Lastutrymmet på 3,2 kubikmeter har glasade sidohängda asymmetriska bakdörrar med torkare/spolare på den större vänstra. Dörrarna går att spärra i öppet läge, dock ej i 180

BYGGARENS BILTEST

grader. Skjutdörren på höger sida ger en smal öppning. Lastutrymmet är klätt med plya på nedre delen av sidorna och på baddörren. Övrigt är tillval. Fyra lastsäkringslöglor.

Kontroller och vätskepåfyllningar i motorrummet är åtkomliga och väl markerade, även lampbyten. Den lastade testbilens snittförbrukning låg på cirka 0,74 liter per mil. Utan last var förbrukningen aningen lägre. Jag hade inga problem att nå upp till en liter milen med många kallstarter.

MAXLASTEN ÄR NÅGOT lägre än tidigare, 650 kilo för just Byggarens exemplar. Lastad sväljer fjädringen/dämpningen det mesta. Tom slår fjädringen mer i ojämnheter.

Bilen är hyfsat riktningstabilt och endast lätt vindkänslig men reagerar fördröjt på rattrorelserna med maxlast. Den elektromekaniska styrservon med 3,0 rattvarv bidrar till att föraren förlorar känslan av kontakt med vägen.

Caddyn sticker iväg vid halka, uppförslut och lösgrus utan att märkbart spinna loss med framhjulen som hos tidigare Haldex-generationer och fyrhjulsdriften är ett stort plus när man drar släp. Antisladd är standard på 4MOTION-modellen.

Ljudnivån mätte jag upp till alldeles för höga 73 decibel vid 110 kilometer på sexans växel. Vid 70 kilometer uppmätte jag 69 decibel på de tre högsta växlar. Likartade värden har jag noterat för de senast provkörda Caddy-versionerna.

*Byggarens fotograferande testförare:
Christer Andersson*

Assymetriska sidohängda glasade baddörnar och låg lasthöjd till ett lättåtkomligt och belyst lastutrymme. Skåpinredningen på bilden är tillval.

PLUS

+ 4WD ger hög framkomlighet
+ Antisladd standard
+ God förarmiljö
+ Smidig motor med partikelfilter
+ Åtkomligt i motorrummet
+ Låg bränsleförbrukning
+ Tryggt köp. Marknadsledare

MINUS

- Hög ljudnivå
- Strålkastarspolning ej standard
- "Skrivbord" saknas
- Speglingar i vindrutan
- Akustisk bältesvarnare tillval
- Passagerarkrockkudde tillval
- Baddörren spärrar ej i 180 grader

VW Caddy 1.9 TDI 4MOTION

Pris, inkl. moms: VW Caddy 1.9 TDI 4MOTION, 202 200 kr.

Byggarens ex: 266 200 kr. (Max tillvalsutrustad).

Fordonsskatt: 3 585 kr.

Premieklass: 2-10-11.

Garantier: Nybil 2 år + 1 års tilläggs garanti. Rost 12 år Lack 3 år. Elektronik nej. Vagnskada nej. Mobilitestgaranti = vägassistans. Olika villkor för företag/privatpersoner.

MaxiMil driftgaranti 1 år. Kan förlängas till 5 år.

Motor: Turbodiesel med pumpinsprutning. Rak 4 cyl. 1 896 cm³. Max effekt 77 kW/105 hk vid 4 000 v/min. Max vridmoment 250 Nm vid 1 900 v/min.

Kraftöverföring: Tvärställd motor fram, drivning fram med automatisk elektroniskt styrd inkoppling till bakhjulen. Sex växlar framåt.

Miljö: Klass 2005. Koldioxidutsläpp 172 g/km.

Bränsleförbrukning: Blandad körning 6,6 l/100 km. Landsvägskörning 5,6 l/100 km. Stadskörning 8,1 l/100 km. Byggarens snittförbrukning med maxlast ca 7,4 l/100 km. Något mindre med tom bil. Bränsletank, 60 l.

Prestanda: 0-100 km/tim på 14,0 sek. Full last ca 17,0 sek. Toppfart 164 km/tim.

Mått och vikter: Längd/bredd/höjd 440,5/180,2/183,3 cm. Axelavstånd/spårvidd fram-bak 268,2/153,7-153,1 cm. Hjul 195/65 R 15 91T. Tjänstevikt 1 630 kg. Maxlast 650 kg, Totalvikt 2 280 kg. Max axelbelastning fram/bak 1 140/1 230 kg. Taklast 100 kg.

Släpvagnsvikt B-kort/BE-kort 1 220/1 500 kg. Max tågvikt 3 780 kg.

Lastutrymme: Längd 178,1 cm. Bredd 155,8 cm. Bredd mellan hjulhus 117,2 cm. Höjd 125,7 cm. Baddörr: Bredd 118,1 cm. Höjd 110,8 cm. Sidodörr höger: Bredd 70,0 cm. Höjd ca 110,8 cm. Lastvolym 3,2 m³. Lasthöjd över marken ca 61 cm olastad, ca 54 cm med maxlast.

Jämförbara konkurrenter med 4WD: Peugeot Partner.

Bra insteg till en komfortabel och genomtänkt förarplats, men den i höjdlädd justerbara stolen är tyvärr tillval. Byggarens provbil hade oacceptabelt hög ljudnivå i kupéutrymmet.

Värsta bygget!

Tegeltak som papp

Tegeltaket såg ut som tegeltak brukar göra. Men när David Bergström började lyfta bort pannorna klev han rätt igenom yttertaket och kom undan med blotta förskräckelsen.

Det var ingen vacker syn när teglet och pappen tagits bort från det fina huset i Mölnbo. Till saken hör att det var omlagt för tio år sedan med ny läkt och papp ovanpå den gamla.

– **DET VAR DET VÄRSTA** jag sett under mina 49 år i branschen, säger pappan Tommy Bergström, proffsbyggare från Björnlunda, om skadorna på taket.

I höstas fick han uppdraget att bygga till ett 1800-tals hus i Mölnbo. Tillbyggnaden skulle anpassas till det befintliga huset och ha brutet tak. Priset var 1,2 miljoner kronor och då ingick omläggning av pannor och byte av läkt samt papp på det gamla huset.

– Tegeltaket såg alldeles friskt ut men eftersom det inte gick att undersöka taket inifrån friskrev vi oss för eventuella skador som kunde avslöjas efter att vi plockat bort takpannorna, berättar Tommy Bergström.

OCH DET VAR TUR. För när sonen David började ta bort det gamla teglet fanns det inget som tydde på obehagliga överraskningar. Så han klev ut på den frilagda ytan och klev rakt igenom yttertaket.

Det visade sig att i princip hela yttertaket var ruttet och även takstolarna var hårt angripna av röta. Däremot kutterspåret som låg bara någon halvmeter under taket var oskadat.

Det var inte bara byggarna som blev förskräckta. Husägarna fick en chock inför upp-täckten och insikten att det innebar en merkostnad på 120 000 kronor.

Fast det kunde varit värre.

– Vi visste ju inte om delar av husstommen också var angripen men lyckligtvis hade den klarat sig.

För att få bort allt kutterspån rekvirerades en torrsugbil som gjorde att stomme och innertak var frigjorda på ett par timmar.

– Innertaket var helt oskadat, berättar Tommy Bergström som har sin teori klar varför skadorna på takstolar och yttertak uppstått och blivit så omfattande.

– Alla ventiler på övervåningen visade sig vara igensatta sedan länge. Eftersom takstolarna var angripna har fuktangreppen pågått i många år. På övervåningen finns sovrum

och toalett vilket gör att luften är extra fuktig och när den stiger upp kondenseras den först på underlagspappen. Därför fick yttertaket ta första smällen. Det förklarar också varför kutterspåret var opåverkat av fukten.

Efter detta är naturligtvis ventilerna öppna, innertaket är täckt med en diffusionsspärr och den nya isoleringen utgörs av utblåst ekofiber.

– Så nu lär det hålla i många många år.

Text: Peter Norrbohm
Foto: David Bergström

Fotnot: Tommy Bergström är välkänd för Byggarens läsare. Han ingår i den proffspanel som testar verktyg för tidningens räkning.

Det hade varit ett hästjobb att forsla bort spåret i hinkar. En torrsugbil gjorde det i en handvändning. Observera de angripna takstolarna. Tillbyggnaden syns i bakgrunden.

HAR DU liksom Tommy Bergström varit med om det "Värsta bygget"? Skriv några rader och berätta. Bra om du också har bilder att bifoga.

Maila till info@byggaren.se eller ring och berätta din historia på 0708-299 702

byggaren
TIDNINGEN FÖR BYGGPROFFS

Annonsörer Nr 1-2 2009

3C Sid. 2
AB Karl Hedin Sid. 28
Elitfönster Sid. 14-15
Leica Sid. 18
Marbodal Sid. 7

Releka-Import Sid. 20
Santex Sid. 23
Vimmerby Fönstersickeri Sid. 19
Wiwood Sid. 11

ETT STORT OCH ERKÄNT HJÄRTLIGT

Tack

TILL ALLA GODA KRAFTER SOM GJORDE ATT
VM FÖR FRAMTIDENS HUSBYGGARE
KUNDE GENOMFÖRAS PÅ ETT LYSANDE SÄTT

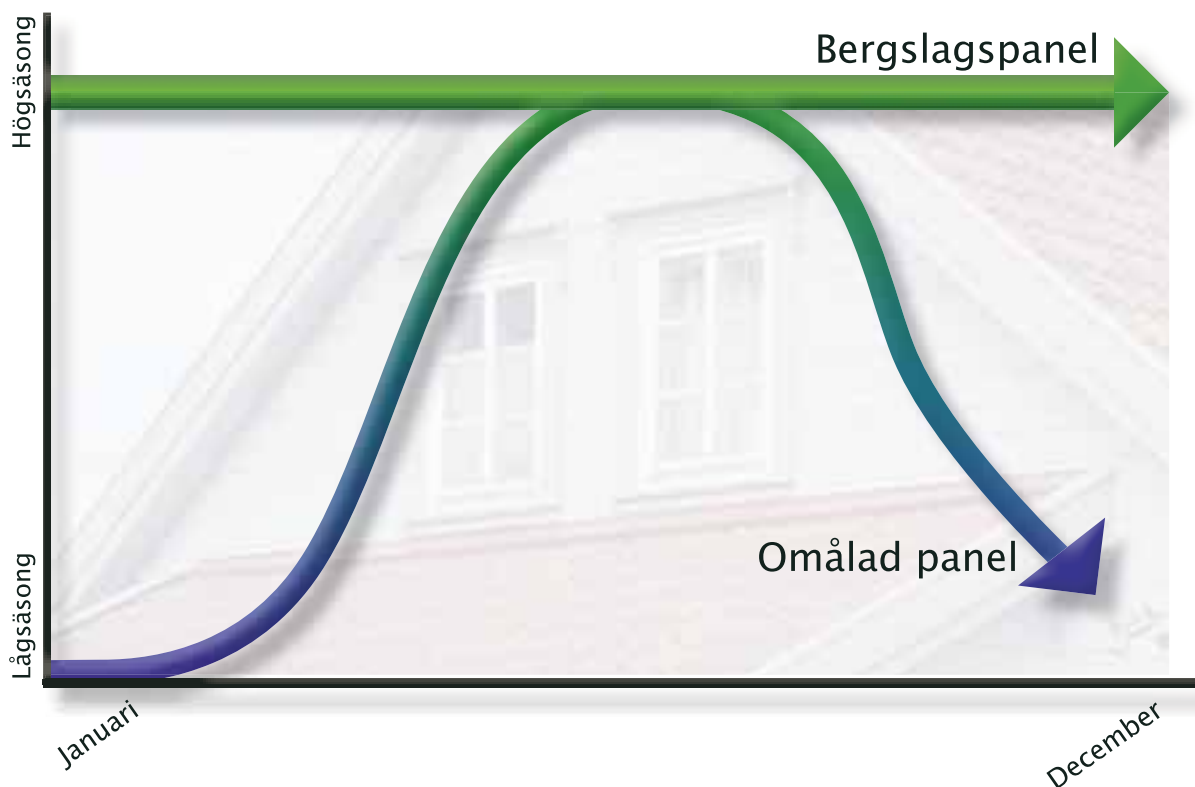
*Peter Norrbohm
Tidningen Byggaren*

Derome

NU ÄR DET MÖJLIGT!

Alltid högsäsong!

Bergslagspanelen levereras målad två gånger. Det innebär kortare och säkrare leveranser av ett färdigproducerat hus.

Dessutom sker målningen i en sluten miljö som förhindrar sporer och andra föroreningar. Vilket ger en kvalitet för långsiktig hållbarhet.

Med Bergslagspanel blir det helt enkelt högsäsong året runt!

*Säljs hos välsorterade bygghandlare.
Kontakta AB Karl Hedin för mer information.*

AB KARL HEDIN

www.bergslagspanel.se www.hedins.se